

Ongevaarlijke exoten: geelsteeltje

Laurens Sparrius, BLWG

Het mos geelsteeltje (*Orthodontium lineare*) werd in 1943 voor het eerst in Nederland gevonden. Ruim twintig jaar eerder werd de soort voor het eerst in Europa gevonden, in Engeland. Na een razendsnelle invasie, groeit de soort nu overal op de zandgronden in Nederland. Omdat de soort een voorkeur heeft voor plekken waar geen inheemse soorten groeien, worden door de invasie geen andere mossen bedreigd.

Geelsteeltje is door zijn snelle verspreiding en ruime beschikbaarheid van geschikte groeiplaatsen nu een van de algemeenste mossen op boomvoeten en hout. Daarbij heeft geelsteeltje een voorkeur voor eik, berk en den. De soort is eenvoudig te herkennen in het voorjaar aan de opvallende lichtgroene kapsels. Geelsteeltje, een bladmos, verspreidt zich met minuscule sporen, die gevormd worden in kapsels. Kapsels zien er uit als bolletjes op een steel. Wanneer we de kapsels van dichtbij bekijken, blijken ze een complexe structuur te hebben. Zo wordt het kapsel tijdens de groei bedekt door een "mutsje", de calyptra. Dit mutsje valt

van het kapsels af na rijping, waarbij de sporen door een rooster uit het kapsel vrijkomen. Net als bij een zoutvaatje, worden de sporen gedoseerd uitgestrooid en door de wind meegevoerd. Omdat de sporen maar enkele micrometers groot zijn, kunnen ze zich over vele kilometers afstand verspreiden. Dit verklaart waarom geelsteeltje zich zo snel over Europa heeft kunnen uitbreiden.

Verskillende rijpingsstadia van de sporenkapsels van geelsteeltje
(Foto: Jan Kersten)

Meer informatie: www.verspreidingsatlas.nl/2836

Is de Amerikaanse oesterboorder een schadelijke pestslak?

Inge van Lente, Stichting ANEMOON

De Amerikaanse oesterboorder (*Urosalpinx cinerea*) is een vrij kleine slak met een dik en ruw slakkenhuisje, die zich voedt met tweekleppige schelpdieren. De soort heeft tot grote delen van de wereld weten door te dringen, vrijwel altijd als gevolg van menselijk handelen. Het oorspronkelijke leefgebied ligt langs de noordwestelijke Atlantische kust, langs de oostkust van Amerika, tussen Prince Edward Island en zuidoost Florida. Introductie in andere gebieden gebeurt vrijwel steeds met het verplaatsen van oesters, bestemd voor kweek en consumptie. In 1927 werden voor het eerst levende dieren gemeld uit Europa.

Deze slak wordt al decennialang gezien als 'a serious pest'. Het dier valt namelijk tweekleppige schelpdieren aan en heeft een voorkeur voor jonge oesters. In Nederland is de schade op populaties tweekleppige schelpdieren en het ecosysteem momenteel gering. De verspreiding blijkt traag te verlopen, hetgeen vooral te maken heeft met de wijze van voortplanten.

Uiterlijk

De huisjes kunnen tot bijna 4 cm worden, bij een breedte van 2 cm. Gewoonlijk blijven ze echter aanzienlijk kleiner, vaak nauwelijks de helft hiervan. Het huisje is dikschalig, met 7-8 bolle, onregelmatige windingen en een vrij spitse top. De mondopening van het slakkenhuis is ovaal en loopt aan de onderkant uit in een duidelijk open gootje, het zogenaamde sifokanaal. Hierdoor steekt bij het kruipende dier een kokervormig buisje, de sifo. De mondrand van het slakkenhuis is enigszins verdikt. Het schelpoppervlak is ruw, met op de laatste winding 10-12 golvende ribben, die naar de onderkant minder sterk worden. Dwars daarop lopen 16-18 duidelijke, dunne spiraalribben. Ook zijn vaak groeistadia te zien in de vorm van groeilijnen. De kleur van de huisjes is variabel. Er komen grijswitte tot donkergrijze exemplaren voor, maar ook geeloranje, licht- of donkerbruine, al dan niet met donkere vlekken. De ribben zijn vaak iets lichter van kleur. Kleinere exemplaren zijn dikwijls wat paarsachtig. De mondopening donkerder, tot paarsbruin, enigszins glanzend. De mondopening